

Werkelijkheid als wederkerig werkwoord

over het werk van Meryem Bayram & Marc Nagtzaam

door Marnix Rummens

Het beeldend werk van Meryem Bayram en Marc Nagtzaam is uitgesproken ruimtelijk. Wanneer je hun duo-tentoonstelling bij de Antwerpse galerij Fred & Ferry binnenwandelt, wordt je omgeven door een wereld van geometrische tekeningen, maquettes, plannen en prototypes. Het zijn statische werken, maar wat meteen intrigeert is de dynamiek die ze teweegbrengen bij de toeschouwer. In de tekeningen van Marc Nagtzaam lijkt je steeds nieuwe perspectieven te ontdekken. En de modulaire sculpturen van Meryem Bayram zijn constellaties die moeiteloos aangepast kunnen worden, waardoor je bewust wordt van een hele reeks mogelijkheden, eerder dan één gefinaliseerd voorstel. Dit werk maakt je als toeschouwer deel van een proces dat ruimtelijkheid verkent, niet als een statisch of inert gegeven, maar als een collectieve constructie. In die zin zijn de werken die op deze tentoonstelling werden samengebracht een eindeloos werk in progress.

De zwart-wit tekeningen van Marc Nagtzaam tonen ingenieuze composities van lijnen en volumes. Ze zijn zo bevreedend abstract dat ze zich tweedimensionaal of driedimensionaal laten lezen, vanuit klassiek landschapsperspectief en vanuit vogelperspectief, zoals bij een architectuurplan. Ook de vormen die worden afgebeeld bevinden zich op het snijvlak tussen lijnen, vlakken en volumes en trekken door hun abstractie de verbeelding van de toeschouwer op gang. Het is precies die verbeeldingsruimte die de toeschouwer deelachtig maakt aan de creatie van het uiteindelijke beeld dat ervaren wordt. En tegelijk beseft je als kijker dat elke interpretatie steeds andere varianten heeft en je dus nooit het volledige werk kan bevatten.

Eenzelfde poëtische kracht spreekt uit de driedimensionale sculpturen van Meryem Bayram. Een constructie van 3 balken materialiseert het lijnenspel van Nagtzaam in de ruimte. Door een uitgekiend scharnierpunt kunnen deze vluchtlijnen in de galerij op talloze manieren worden herlegd, waardoor de hele ruimte wordt herschapen. Ook met haar ontvouwbare houten sculpturen lijkt de kunstenaar het publiek uit te nodigen om op een speelse en actieve manier met de ruimte en haar vormtaal aan de slag te gaan. Vier identieke edities hangen elk in een verschillende vorm aan de muur terwijl een vijfde module opgevouwen op de grond wacht om bespeeld te worden. De figuren worden gekenmerkt door een geheimzinnige vormtaal die zich op het snijvlak bevindt tussen architecturale maquettes, objecten en hiërogliefen. Ruimte wordt haast letterlijk een medium waarmee actief en collectief geschreven kan worden.

En dat lijkt je als toeschouwer ook te doen. Meer en meer wordt het speelse en *open-ended* karakter van de werken duidelijk, alsof de kunstenaars nog in volle creatie zitten, en je zelf kan meespelen. De opvallend kleurrijke en schetsmatige muurtekeningen van Marc Nagtzaam lijken wel geboren te zijn uit de impulsiviteit van een kind dat op de

muren tekent. Ze houden het midden tussen vloerplannen en abstracte autonome composities met een ongewone expressieve kracht. Het lijken droedels die losweg een ruimte schetsen, maar ook de inrichting ervan en de passage er doorheen. Net door dat planmatig karakter sluipt er een tijdsdimensie in de tekeningen. En door het feit dat ze direct en ongekadert op de muren zijn getekend lijken deze schetsen niet alleen met de concrete ruimte samen te vloeien, er is ook letterlijk uitbreiding en toevoeging mogelijk.

Dat actieve en dynamische karakter wordt al helemaal bevestigd door een reeks geschilderde schetsen op rijstpapier waarmee Meryem Bayram inkijk geeft in de vele mogelijkheden van haar houten sculptuur aan de ingang. Als een soort partituur of menukaart geeft die een inzicht in de mogelijke vormen en ruimtes die gecreëerd kunnen worden. Niet als sluitend overzicht, maar als inspirerende aanzet om verder te verkennen. Die concrete ruimtelijke exploraties geven de hele tentoonstelling een sterke verwantschap met scenografie. Hier wordt ruimte gecreëerd voor een handeling, een performance bijna, die op haar beurt de ruimte verder zal ontwikkelen. Door te toeschouwer uit te nodigen om in gedachten ook zelf te gaan plannen, schetsen en ontplooien. Die organische manier van werken wordt ook subtiel weerspiegeld in *Roundabout*, een kartonnen kijkdoos waarin een uitsnede van een cirkel inkijk geeft op een vloeiend lijnenspel van inkt doorheen de vezelstructuur van het papier. Een tekening die dus ook aan de controle van de kunstenaar ontsnapt.

Ook de eenvoud van materialen en technieken waarmee de werken in deze tentoonstelling tot stand kwamen draagt bij aan hun uitnodigende en dialogische karakter. Potloden, karton, tape, hout, papier, het zijn zo goed als huiselijke materialen die je zelf uit de kast zou kunnen halen. Hun tactiliteit lijkt tot wederzijdse aanraking uit te nodigen. En hun fragiliteit getuigt daarbij van een grote openheid, en is meer typerend voor een proces of prototypes dan voor een finaal product. En net in die bescheidenheid schuilt de rijkdom van dit werk. Doordat het zich zo genereus laat eigenmaken genereert het een diepe gelaagdheid in dialoog met de projecties en interpretaties van haar publiek. Zo ontwikkelt de ruimte zich tot een verzameling van vervlogen en toekomstige handelingen, verbeeldingen en ruimtes waarin we elkaar kunnen tegenkomen. Net zoals Bayram's artist book een sculptuur werd van allerhande cirkelvormige uitsparingen en leegtes. En dat maakt deze tentoonstelling zo bijzonder. Marc Nagtzaam en Meryem Bayram poneren kunst in deze tentoonstelling niet als eenzijdig eindproduct, maar als een voorzet om ook zelf op zoek te gaan. Naar nieuwe perspectieven, relaties en ruimtes, waarin we bewust kunnen worden van onze eigen creatieve impact op de werkelijkheid. Die we van daaruit steeds verder kunnen ontplooien.

Meryem Bayram & Marc Nagtzaam
15/07/21 - 21/08/21
Fred & Ferry Gallery, Antwerpen